

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

32. An privilegiatus erigendi Oratorium in propria domo, possit vigore huius privilegii erigere alterum ruri, intra territorium eiusdem Civitatis? Ex p. 11. tr. 5. & Misc. 5. res. 34.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

privatis, maximè existentibus in domibus laicorum, est potius odiosum, quàm fauorabile quia est minus decens reuerentiæ debitæ huic sacrificio, vt bene inquit Suarez, tom. 3. in 3. disp. 88. sect. 6. ergo non est ampliandum sed restringendum.

4. Nec obstat dicere, quòd hoc priuilegium est personale, & ideo sequitur personam; ergo in quocumque loco priuilegiatus potest eo vti: sicuti ego dixi, quòd si v. g. quis ex Ciuitate Florentiæ iret ad habitandum Mediolani, possit virtute indulti concedentis Oratorium priuatum priuilegiato in Ciuitate Florentiæ, illo vti Mediolani; sic licitum erit in casu nostro priuilegium pro Ciuitate Florentiæ, quando priuilegiatus est, ruri illo vti, licet non sit Florentiæ. Respondet esse disparatam rationem inter vtrumque casum: nam in primo, quando quis desinit habitare Florentiæ, & proficiscitur Mediolanum ad habitandum, desinit habere Oratorium Florentiæ, sed tantùm habet Oratorium Mediolani: sed in secundo casu, de quo nunc est queritio, quando dominus est in villa, non desinit habere Oratorium Florentiæ; & sic habet simul, & in eodem tempore duo Oratoria, in quibus potest vti priuilegio: quod est contra mentem Pontificis, vt supra diximus, & contra praxim Curie.

5. Ad confirmationem de Episcopis, qui possunt etiam præter Oratorium Palatii, habere Oratorium in rure. Respondet, esse disparatam rationem inter casum, de quo loquitur, & casum Episcoporum, qui vbiicumque exstant, (vt infra videbimus) etiam extra Diocesium possunt habere Oratoria, celebrando, vel audiendo Sacram cum Altari portatili, ex cap. fin. de priuilegiis in 6.

RESOL. XXXII.

An priuilegiatus exigendi Oratorium in propria domo, possit exigere huius priuilegij exigere alterum ruri: in vna territorium eiusdem Ciuitatis? Ex par. 1. tract. 3. & Milic. Ref. 34.

§. 1. ¶ Go olim interrogatus de hoc casu, negatiuè respondit, vt patet in p. 9. tract. 1. ref. 22. sed postea Pasqualigus in 99. canon. centur. 1. q. 84. n. 3. affirmatiuam sententiam tenet, quia huiusmodi priuilegium personale est, vt constat ex illa clausula posita in Breui concessionis, Teque specialibus fauoribus, & gratiis prosequi volentes, quæ denotat priuilegium esse concessum personæ, intuitu eiusdem personæ. Priuilegium autem quod conceditur personæ, contemplatione eiusdem personæ, est personale, l. 1. ff. de acqu. qua. & est, & notant Gloss. cap. 1. 25. q. 2. in it. & in cap. de his que sunt à Prelatis, Bart. l. 1. n. 2. ff. de cons. princip. Aymon. conf. 239. n. 4. Alciat. resp. 203. num. 12. alias conf. 7. num. 16. lib. 4. 10. Ceteri tract. de primogenit. lib. 3. quest. 1. num. 3. Ruin. conf. 217. n. 15. in fine, col. 1. Barbosa l. quia tale, num. 5. ff. solito matrimonio Alexand. conf. 86. in it. lib. 1. Suarez lib. 8. de legibus, cap. 7. num. 10.

¶ Cum autem priuilegium personale sequatur personam, in omnibus ff. de regul. iuris, & c. priuilegium de regul. iuris in 6. sequitur, quod ille, cui est concessum priuilegium audiendi Missam in Oratorio priuato suæ domus possit frui priuilegio, siue sit in ciuitate, siue extra, in hoc, vel in illo loco, vbi habet domum, & proinde possit ibi erigere aliud Oratorium, quia erectio Oratorij est quod accessorium ad fructuonem priuilegij. Concesso autem principali, censetur concessa etiam accessoria, cap. prudentiam 6. si verò, de off. deleg. & notant Alber. l. cum principalis ff. de reg. iuris, Euerat. loco à concessione anteced. ad concess. consiq. num. 2. Aymon. de antiquit. temporum part. 4.

num. 67. Et proinde concessa sepultura, cer feret concessa etiam celebratio pro defunctis, vt notant Federicus, de Senis conf. 186. in it. & etiam delatio mortui processionaliter, vt notans, Oldrad. concess. l. 225. numer. 1. 4. ver. ultimo videtur. Tusch. litt. A, conclus. 77. num. 9. & 10.

3. Sed his non obstantibus, ego non recedo à sententia negatiua quam docui, & quam tenuit de hoc casu à me confusus olim dum viuèret Illustr. Marald. Secretarius Breuium SS. D. N. Innocentij X. qui bene de hac materia respondere poterat, cum praxim sciret, & mentem SS. D. N. nam dicta Breuia p̄t eis manus exhibant. Et ideo nostram sententiam inuenio nominatim contra Patrem Pasqualigum docere ne uisimè doctissimum, eruditissimumque Patrem Bardum in Select. lib. 10. q. 10. §. 9. n. 46. vbi & optimè hic distinguit, si ruri, verbi gratia erigatur aliud Oratorium, manente eo, quòd fuit erectum domi, vt in vtroque vi eiusdem priuilegij fiat Sacrum: secundò si domi destructo primo, erigatur ruri secundum: si in priori sensu sumatur difficultas, puro esse omnino reiciendam hanc sententiam, quamuis demus hoc priuilegium esse fauorabile, & non odiosum, quia mens Pontificis in concessione huius priuilegij est, vt vnum dumtaxat retineatur Oratorium ad hunc effectum: & praxis hoc manifestat, licet demus successiue plura esse posse: nunquam enim vidi, aut audiui virtute vnus tantum priuilegij sub hac consuetudine emanantis, plura Oratoria concessa esse, quæ actu existant, in quibus celebratur: si verò difficultas in secundo sensu sumatur, posita opinione quam superius vt probabilem sequuti sumus, pars affirmatiua erit admittenda: ex suppositione enim, quod priuilegium sit personale; vtique personam sequi debet.

4. Sed instabis, facta suppositione quod priuilegium istud sit personale, & consequenter vbiicumque vt probatum est, possit priuilegiatus Oratorium ad celebrandum erigere, nequit sufficiens ratio assignari, quare non valeat id fieri, dum ruri manet: videtur enim idem persistere mortuum, ob quod priuilegium concessum fuit, nempe qualitas personæ priuilegiate, eiusque spiritualis consolatio: hæc autem motiua ipsam personam vbiq; comitantur, diuturna autem, aut breuis habitatio magis in vno, quàm in alio loco, nihil videtur facere ad substantiam huius priuilegij.

5. Respondet, vt in prima conclusione statui, si in re hac spectemus stylum Curie, videtur esse necessaria noua concessio, quando priuilegiatus mutat habitationem: proinde vi eiusdem vnici priuilegij multò minùs poterit aliud Oratorium ad celebrandum erigere in domo rurali: imò fictione iuris censetur in eadem ciuitate duo Oratoria habere apta ad Sacrum conficiendum, quod certum est fieri non posse: nam domus in suburbis, seu in continentibus, perinde est ac si esset intra mœnia ciuitatis, & præsertim in hac materia, in qua, vt ostendimus, priuilegium istud, vt potè odiosum, strictè est explicandum, & non ampliandum, & ideo licentiam erigendi Oratorium in vrbe Panormitana v. g. ita interpretari debemus, vt priuilegiatus in ipsa ciuitate, & in habitationibus continentibus, & prope ipsam urbem, nequeat nisi vnum tantum Oratorium ad hunc effectum erigere: restrictio autem ista non attenditur à nobis in ordine ad nomen ciuitatis, scilicet Panormi; quia vt sic magis ampliaretur significatio, si sub tali nomine comprehendamus non solum ciuitatem intra mœnia clausam, sed etiam contingas habitationes: sed attenditur in ordine ad erectionem Oratorij, & dicimus non tantum intra urbem, sed in suis quoque continentibus vnicum tantum posse Oratorium erigi.

6. Respon

6. Respondeo secundò, quamvis hoc priuilegium personale existimetur à nobis, personalitas tamen non debet ita solitarie sumi in ratione obiecti mouentis Pontificem ad priuilegium concedendum, vt etiam non includat commemorationem in loco; licet iste vel alius locus, iuxta hanc sententiam materialiter se habeat; atque adeo obiectum adæquatum, & motiuum sit totum hoc nempe persona ipsa, non vt sic, sed vt commemorans, & ideo si ipse priuilegiatus per modum transitus reperitur in aliquo loco, vel ad breue tempus, itavt nequeat dici ibi ligere domicilium, deferendo priorem locum, nequaquam poterit Oratorium in tali loco erigere, quia breui tempore aliquis diuertens è proprio domicilio ad illud reuertens, moraliter non censetur esse in loco, ad quem diuertit, vt variis iuribus, & multorum sententia probat Sanchez lib. 2. de matrim. dist. 18. num. 6. in probatione 4. vt sic enim seculares se habent vt Episcopi, qui de iure communi possunt vbiicumque existunt celebrare, vel coram ipsis celebrare facere in proprio palatio: hoc autem nemo dixit. Hucusque Pater Bardi.

Ex quibus patet responsio ad argumenta Patris Pasqualigi, & firma remanet sententia negatiua quam ego olim docui.

RESOL. XXXIII.

An si quis habuit, v.g. licentiam celebrandi in Oratorio priuato domus sue in Ciuitate Panormi, possit vti hoc priuilegio, si transferat domicilium Messana?

Et an sub nomine familie in prefatis Indultis & licentiis posita veniat maritus, vxor, filij, & filia, atque etiam natus habitans in eadem domo, & commensales, sicut omnes serui, & serua commensales, qui in ministerio eiusdem familie sunt? Ex part. 4. tract. 4. & Misc. Refol. 208.

Sup. hoc in Ref. seq. & in tom. 2. tit. 1. Ref. 5. §. vii.

§. 1. **H**ic casus est multum practicabilis, & negatiue videtur respondendum; quia rescriptum Pontificum asserit, quod Missa celebratur in domo ciuitatis Panormi: ergo non potest celebrari in domo ciuitatis Messana, nam alias dicta verba nihil operarentur: vide cap. commissio, §. porro, de elect. in 6. & l. bones, §. hoc sermone, ff. de verb. signif.

Sup. hoc in Ref. 1. not. praterit, §. 1. post med. vers. Igitur, & infr. in Ref. 37. §. 1.

2. Verum opinio affirmatiua probabilissima mihi videtur, quod docet nouissimè Antonius Nouarius in summa Bullarum, tit. de Oratoris priuatis, num. 6. & Megalium ver. resolut. tom. 2. resolut. 67. per totam, quia hoc non est priuilegium locale, sed personale; vnde finitur morte illius, cui talis licentia concessa fuit; ergo in quocumque loco quis habitauerit, poterit sibi facere Missam celebrare, cum licentia tamen Ordinarij & seruatis seruandis in concessione. Ad argumentum vero contrarium respondeo, illa verba non esse apposita dispositiue, sed demonstratiue; & verba quæ tantum causa demonstrationis apponuntur, nihil operantur, cum demonstrant habitationem; vt rectè obseruat Crauetta consil. 86. n. 11. ergo, &c. Adde, quod in dubio verba accipienda sunt demonstratiue, non autem taxatiue, aut limitatiue, vt declarauit Sacra Rota in vna Squillacensi die 4. Martij 1616. coram Reuerendissimo Martino Andrea decis. 34. num. 7. ex doctrina Bartol. in l. cum pater, §. mensa, num. 8. ff. de legat. 2. Decio consil. 183. n. 1. ver. & ad hoc facit, & consil. 468. num. 3. Crauetta consil. 301. num. 3. Cephalus consil. 13. num. 37.

Sup. hoc in Ref. seq. §. Nec obstat.

3. Notandum est tamen hic obiter cum supradictis Doctoribus, sub nomine familie in prefatis licentiis posita venire maritum & vxorem, filios & filias, ac etiam natus habitantem in eadem domo, & commensales; sicut & omnes serui, & serua commensales, qui in ministerio eiusdem familie sunt.

Sup. hoc inf. in Ref. 41. & quamuis pro Crucia-

§. 1. **H**ic casus est multum practicabilis, & negatiue videtur respondendum; quia rescriptum Pontificum asserit, quod Missa celebratur in domo ciuitatis Panormi: ergo non potest celebrari in domo ciuitatis Messana, nam alias dicta verba nihil operarentur: vide cap. commissio, §. porro, de elect. in 6. & l. bones, §. hoc sermone, ff. de verb. signif.

falem; sicut & omnes seruos, & seruas commensales, qui in ministerio eiusdem familie sunt.

RESOL. XXXIV.

An Oratoria priuata vbiq; suffragentur priuilegiato? Et cursim probatur, quod sicut cessante omnino causa priuilegiij ipsum cessat, sic perseverante causa eius concessionis, ipsa perseverat, licet alia circumstantia mutentur. Ex p. 9. tit. 1. Ref. 7.

§. 1. **V**t si, v.g. in facultate celebrandi Sacrum in priuata domo Oratorio assignetur Ciuitas, possit priuilegiatus extra illam priuilegio vti. Et affirmatiuam sententiam contra Merollam ego olim docui, quam me citato, nunc docet Quintanadu in Theol. mor. tom. 1. tract. 7. sing. 31. per tot. Probatur ait, Primo, quia hoc est priuilegium personale, si enim hoc, vt desinitur ab vtriusque Iuris DD. illud est, quod conceditur immediate personæ ratione sui, vt ex l. Priuilegium, ff. de reg. iur. docent Suar. lib. 8. c. 3. n. 3. Azor. 1. p. lib. 5. c. 12. q. 6. Bonac. de priu. p. 2. prop. 2. n. 6. Salas de leg. disp. 20. sect. 17. n. 124. & est communis DD. quis dubitet hoc personale esse, cum dicat Nannius: Tuae spirituali consulationi consulere, réque specialis gratia favore prospiciuolente? Et vt notat Bonac. sup. p. 8. §. 1. n. 3. cum nomen, & cognomen priuilegiati ex priuilegio nominatur, sicut in hoc accidit, hoc omnino personale est. Igitur, si personale est priuilegium hoc, personam semper sequitur, & cum eadem perseverat, & extinguitur, vt constat ex c. Priuilegium, & ibi DD. de reg. iur. in 6. statuitur, Tiraquel. de retr. lig. §. 2. Menoch. consil. 123. n. 2. Tullch. tom. 6. l. Priu. concl. 746. Cardof. prax. Indic. & Admo. verb. Priu. n. 4. Marc. Ant. ver. l. 1. ref. 109. n. 6. Suar. Salas, Azor. & Bonac. sup. ac est communis. A contrario, si non personale, sed locale foret, semper in domo eius Oppidi posset celebrari, siue nobilis, siue ignobilis, siue sanus, siue infirmus habitarent in ea: quod absurdissimum, & contra Praxim omnino est.

2. Probatur Secundò, quia sicut cessante omnino causa priuilegiij, ipsum cessat, vt probant Azor. lib. 7. cap. 22. q. 14. Sanc. lib. 8. de matr. disp. 30. n. 16. Bonac. p. 8. §. 2. n. 4. & alij; sic perseverante causa eius concessionis, ipsa perseverat: licet alia circumstantia mutentur. Causa autem fuit generis nobilitas, & valeret infirma, vt exprimit Indultum, non autem habitatio in tali Oppido: ergo etiam cessante hac, illa non cessabit. Sicut si Petro existenti Hispali dispensatio in ieiunio, lacte icinijs, aut recitatione Horarum, concederetur ob debilem valetudinem, vel cum eo dispenseret Pontifex in tertio gradu affinitatis ad contrahendum cum Maria quantumuis illi existenti Hispali Indultum concedi assereret, vel Vicario Hispalensi de causis dispensationis cognoscendum committeretur: quis dubitet, si domicilium Cordubam transferat Petrus, noua illam ad hæc non indigere dispensatione? Sic DD. Guttier. Salas, Angel. Sylu. & alij apud Bonac. de dispens. p. 10. §. 1. prop. 3. n. 5. & 9. Et hæc omnia docet Pellizz. in Man. Reg. tom. 2. tract. 8. cap. 2. sect. 2. n. 152. & me citato, Barbol. de iur. Ecc. lib. 2. c. 8. n. 16. & me citato, Auerfam de Sacram. Euch. q. 11. sect. 14. §. 6. Vnde sententia Merolla nullum vsque adhuc habet Authorem meum autem sententiam, præter Nouar. & Megal. reuertit Quintaduenas, Pellizzar. Auerfa, & Barbola. Nullum itaque Doctorem in sui fauorem habet Merolla: ego verò sex.

3. Nec obstant, vt alibi dixi, verba Pontificis apponi solita in Breuibus, v.g. Vt in priuato Domus sua Ciuitatis Panormi Oratorio, &c. nam dicta verba non ponuntur taxatiue, sed demonstratiue, vt in simili casu notauit nouissimi